

és lehetséges másodlagos interpretációi egyikének (a filmfotóregény) az összehasonlíthatóságát.³

Minden kép (képkocka) egy történetet mesél el, és a mozgóképek valószínűleg alkalmasabbak a történetek elmesélésére, mint a rögzített képek – noha így a szavakban rejlő narratív lehetőségek vannak alábecsülve. Jan Baetens azt a kérdést teszi fel: mivel magyarázható, hogy az ötvenes évek közepén egy bizonyos időpontban (előbb Olaszországban, majd Franciaországban) egyszer csak a filmregény számos műfaját kezdték gyártani mint filmfotóregényeket?⁴ Az 1950-es években a filmfotóregény volt a legmegfelelőbb – sokaknak egyenesen az egyetlen lehetséges módja annak, hogy újraéljék a filmélményt, vagy hogy az elérhetetlen filmélményt helyettesítsék. Azonfelül sokkal közelebb állt az akkori évek meghatározó tömegmédiamához, a nyomtatott sajtóhoz és a fotóregényhez, mint a mozi.⁵

A filmregény, filmfotóregény népszerűsége Magyarországon az 1960-as évekre tehető. Míg külföldön a szóbuborékos változat terjedt el, itthon inkább filmes állóképek, ritkább esetekben standfotókból álló képaláírással történetek jelentek meg, melyek közel álltak a diafilm megjelenési formájához. „Egy lapon közölt, de több számon keresztül folytatásban elmesélt történetekkel (*A Hét*), dupla oldalon megjelenített rövid bemutatókkal (*Film, Színház, Muzsika*) vagy többoldalas verziókkal (*Pajtás és Ifjúsági Magazin*) is találkozhatunk a magyar sajtóban.”⁶

A megjelent filmfotóregények arányait tekintve találunk „a keleti blokk országaiból filmeket”, ahogy nyugati vagy amerikai filmeket is.⁷ Némely múnél érezhető a propagandajelleg – ahogy erre Pál Gyöngyi is felhívja a figyelmet –, de ez az újság karakterisztikusságából, elkötelezettségéből és a hatalmon lévő rendszer befolyásából is fakad-

3 Jan Baetens, *Remediation in the Era of Hybridization: The Example of The Film Photonovel*, <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/538782>

4 Uo.

5 Uo.

6 Magyar Fotóirodalmi Adatbázis Pál Gyöngyi gyűjtése nyomán, a tanulmány vizsgált elemei szintén gyűjtésének eredménye, <http://fotoirodalom.hu/exhibits/show/fotokepregeny/kiallitas>

7 <http://fotoirodalom.hu/exhibits/show/fotokepregeny/kiallitas>

Zvonko Karanović

CORTO, GYERE VISSZA

vörös fény a ház bejáratánál
aranygyűrű az ujjakon
a hitvesi ág felett függő
esküvői fotó
használatlanok
akárcsak az eksztázis leírása

sohasem támaszkodhatsz
egy olyan valakire akinek
rendezett gyerekkora volt
csak a kiválasztottak
kapják meg a kulcsokat születésükkor

a valóságot kutattam
jobban mint a többiek
a májam
nagy spíler a show-businessben
mégis
tudom hogy nem az utcán fogok meghalni
habár mindig is erre vágytam

egyedül
amikor az éjszaka eljön értem
felismerem a szerelmeimet
a magányos nőket
telve örültséggel és egoista hulladékkal
és ez éppen elég lesz

holnapra más ember leszek
habár sokan azt hiszik
jól ismernek
holnapra durvább leszek
de ugyanilyen kedves

a járda lapjai után
a szakadék következik
az utolsó őrség
a kelet felé vezető úton
készen kell állnom

BENEDEK Miklós fordítása